

OPEN PLEKKEN IN VERHALEN

**TAALEXPEDITIE: VERHALEN
INTERPRETEREN**

een CAMPAGNE VAN

**[vlaams
ta·len·plat·form]**
leert lezen spreken

**Vlaamse
overheid**

**KLIM
IN TAAI**

leeftijd

De lessen over taal als veelzijdige wetenschap zijn **op elke leeftijd mogelijk**.

Hoeveel uitleg en woordenschat je geeft, hangt af van wat je leerlingen al weten.

THEMA

Deze les hoort bij **Taalexpeditie**. In de boeiende lessen onderzoek je bijzondere taalphenomenen en mysterieuze taalvragen. Trek erop uit en zet samen met je leerlingen de eerste stappen in **de wetenschappelijke wereld van taal!**

In deze les ontdekken we een aspect van de literatuurwetenschap, meer bepaald het **verwoorden van je interpretatie**. We komen meer te weten over hoe verhalen 'open plekken' hebben, die we als lezer – elk op onze manier – kunnen invullen.

Ontdek alle taalexpedities op <https://klimintaal.be/taallabo/#taalexpeditie>.

DISCLAIMER

Dit lesmateriaal maakt deel uit van *Klim in taal*, een campagne van het Vlaams Talenplatform voor leerkrachten lager onderwijs. De website www.klimintaal.be ondersteunt leerkrachten met inspirerende lesideeën en praktijkvoorbeelden om taalplezier te stimuleren vanuit een krachtige lesaanpak.

VOORBEREIDING

OVER DE LES

Als we een verhaal lezen, proberen we daar in ons hoofd een voorstelling van te maken. Hoe ziet een personage eruit? Welke kleren draagt het? Hoe ziet het huis waarin het personage woont eruit?

Om dat te doen baseren we ons op de informatie uit de tekst. De verteller geeft ons immers vaak beschrijvingen. Maar beschrijvingen bevatten altijd gaten. Je kunt immers niet alles vertellen. Misschien zeg je wel welke haarkleur een personage heeft, maar niet of die groot of klein is. Die 'open plekken' moeten we als lezer zelf invullen.

In deze oefening lezen de leerlingen in groepjes een stukje uit een boek. Op basis van de tekst maken ze elk een tekening van het hoofdpersonage. Ze vergelijken de tekeningen om te ontdekken waar ze elk een andere keuze maakten.

LEERDOELEN

- ➡ De leerlingen begrijpen wat '**open plekken**' in een verhaal zijn. Ze begrijpen dat een schrijver niet alles tot in de details kan weergeven en dat er dus altijd informatie 'ontbreekt'. Die 'open plekken' proberen we als lezer zelf in te vullen.
- ➡ De leerlingen kunnen op basis van een verhalende tekst beelden vormen en daarover in gesprek gaan. Dat is een eerste stap richting de interpretatie van teksten.

HANDIGE VOORKENNIS

De leerlingen hebben geen specifieke voorkennis nodig.

MATERIALEN

- ➡ Geschikt tekstfragment: in het ideale geval kies je iets wat aanwezig is in de schoolbibliotheek. Als een leerling door het fragment geprikkeld is, kan je hem/haar dan aanmoedigen om het volledige boek te lezen. Je kunt ook op zoek gaan naar een geschikt fragment voor je leerlingen (per doelgroep/interesse) via <https://www.rijketeksten.org/>
- ➡ Tekenmateriaal

UITVOEREN VAN DE LES

Fase	
Oriënteren	Verdeel de leerlingen in groepjes van drie à vier. Zorg dat elke leerling in een groepje een kopie heeft van hetzelfde tekstfragment. Laat hen de tekst samen luidop voorlezen in hun groepje. <u>Differentiatie:</u> Het kan een goed idee zijn om te differentiëren op interesse: bepaalde leerlingen zullen zich vooral aangetrokken voelen door een verhaal met veel spanning, anderen willen misschien vooral iets vrolijks. Deze les is een mooie kans om aan leesbevordering te werken. <u>Tip:</u> In het ideale geval kies je fragmenten uit boeken die op school aanwezig zijn. Als een leerling na het fragment gemotiveerd is om meer te lezen, dan kan je die mogelijkheid ook bieden.
Vorbereiden	Wanneer ze de tekst gelezen hebben, krijgen alle leerlingen de tijd om een tekening van het hoofdpersonage te maken. <u>Differentiatie:</u> Als sommige leerlingen sneller klaar zijn, kan je hen ook nog de omgeving van het hoofdpersonage laten tekenen.
Uitvoeren	Wanneer de leerlingen klaar zijn, vergelijken ze hun tekeningen met elkaar. Laat hen eerst stilstaan bij de gelijkenissen. Vraag om per groepje een lijstje te maken met zaken die hetzelfde zijn in hun tekeningen: haarkleur, ogen ... Vraag hen waarom dit hetzelfde is. ➡ De leerlingen zullen wellicht antwoorden dat het zo in het fragment stond. Vraag hen vervolgens om alle bruikbare informatie rond het uiterlijk van het hoofdpersonage te markeren in de tekst. Laat hen zo controleren of ze alles in de tekst hadden opgemerkt.

Vervolgens vraag je de leerlingen om te kijken waarin hun tekeningen verschillen. Vraag hen hoe het zou komen dat ze daar niet dezelfde keuzes maakten.

- ➡ De leerlingen zullen wellicht antwoorden dat die details niet in de tekst stonden.
- ➡ Vraag de leerlingen dan om per groepje na te denken over een aantal van de verschillen tussen de tekeningen. Laat er hen drie benoemen waarover ze zullen nadenken. Laat elke leerling vertellen waarom hij/zij er bijvoorbeeld voor koos om het hoofdpersonage groene/blauwe/bruine ogen te geven. Dit is geen gemakkelijke vraag voor de leerlingen. Geef hen daarom een lijstje met mogelijke antwoorden.
 - ➡ Heb je het hoofdpersonage bepaalde kenmerken gegeven van jezelf?
 - ➡ Moest je door de beschrijving van het hoofdpersonage aan iemand anders denken en heb je daarmee de gaten ingevuld?

Wenk: Het is als leraar belangrijk om te beseffen dat literaire teksten niet slechts één mogelijke interpretatie hebben. Sta daarom open voor alles wat je leerlingen inbrengen. Vraag hen echter wel om hun antwoord te duiden: wat lazen ze in de tekst, welke associaties riep dat op ...? De motivatie is belangrijker dan het antwoord zelf.

Reflecteren

Eindig de oefening met een conclusie:

- ➡ Als we een tekst lezen, gebruiken we vaak de beschrijvingen om ons een beeld te vormen van de personages, de omgeving ...
- ➡ Toch kan je niet alles beschrijven: teksten bevatten dus vaak open plekken. Om deze op te vullen, maken we vaak gebruik van andere beelden die in ons hoofd zitten: hoe we er zelf uitzien, mensen die we kennen, personages uit een film die we zagen ...

WWW.KLiMiNTAAL.Be

een CAMPAGNE VAN

[vlaams
ta·lən·plat·form]
laat talen spreken

Vlaamse
overheid

